

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำและหน้าที่ (๒)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กสินจงกล

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

คำและหน้าที่ (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำเชื่อมแต่ละชนิดได้
๒. นักเรียนนำคำเชื่อมมาใช้ในการเขียนนิทานได้
๓. นักเรียนเห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการเขียนสื่อสาร

ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ชวนคิด พิสูจน์สาร

นักเรียนอ่านประโยคต่อไปนี้
และช่วยกันเติมคำเชื่อมลงในประโยค
ให้ถูกต้อง

เธอ.....**กับ**.....เขาเป็นเพื่อนรักกัน

เธอจะซื้อดินสอ.....**หรือ**.....ปากกา

เมื่อวานฝนตก วันนี้อากาศ .....**จึง**.....ดี

เขาอยากมีเงิน.....**แต่**.....เขาไม่ทำงาน

กิจกรรม

นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “คำเชื่อม”
จากนั้นสรุปความรู้ที่ได้ศึกษาร่วมกับเพื่อนในห้อง

ใบความรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำเชื่อม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง รู้เลิศรสครบสำหรับ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำและหน้าที่ (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

“คำเชื่อม”

การใช้ภาษาอธิบายหรือเล่าเรื่องราวใด ๆ ข้อความนั้น ๆ ต้องต่อเนื่องกันวิธีการ ทำให้ข้อความต่อเนื่องกัน วิธีหนึ่งคือ การใช้คำเชื่อมเพื่อเชื่อมคำ ประโยคหรือข้อความเข้าด้วยกัน การเชื่อมหน่วยทางภาษามีทั้งการเชื่อมหน่วยที่เสมอภาคกัน เช่น เชื่อมคำกับคำ เชื่อมประโยคกับประโยค หรือเชื่อมข้อความกับข้อความ และการเชื่อมหน่วยที่ไม่เสมอภาคกัน เช่น เชื่อมอนุประโยคเข้ากับमुखยประโยค การเชื่อมนี้อาจเชื่อมเพื่อแสดงการรวมกัน แสดงความแย้งกัน แสดงเหตุผล หรือแสดงความหมายอื่นก็ได้

คำที่พิมพ์ด้วยตัวหนาต่อไปนี้เป็นคำเชื่อมที่เชื่อมคำกับคำ

แสดงความรวมกัน เช่น **ที่**กับ**มือ** *ยายกะต่า* *อ่าน*และ*เขียน*

แสดงการเลือก เช่น **หนู**หรือ**มือ** *ขนม*หรือ*ผลไม้*

คำที่พิมพ์ด้วยตัวหนาต่อไปนี้เป็นคำเชื่อมที่เชื่อมประโยคกับประโยค

แสดงความรวมกัน เช่น **เขา**ชอบ**อ่านหนังสือ**และ**ชอบฟังเพลง**

แสดงความแย้งกัน เช่น **พี่**ขยัน**ทำขนม** แต่**น้อง**ขยัน**จัดบ้าน**

แสดงการเลือก เช่น **คุณ**จะ**กินอาหารไทย**หรือ**จะ**ลอง**อาหารจีน**

คำที่พิมพ์ด้วยตัวหนาต่อไปนี้เป็นคำเชื่อมที่เชื่อมประโยคอนุประโยคเข้ากับमुखยประโยค

ครูที่**มาใหม่**เป็น**ศิษย์เก่า**โรงเรียนนี้

(**ครู**เป็น**ศิษย์เก่า**โรงเรียนนี้ เป็นमुखยประโยค)

ทีมใหม่ เป็น**อนุประโยค**

เขาพูด**ไม่ชัด** **ฉัน**จึง**ฟังไม่เข้าใจ**

(**เขา**พูด**ไม่ชัด** เป็นमुखยประโยค)

ฉันจึง**ฟังไม่เข้าใจ** เป็น**อนุประโยค**)

ที่เขา**บอก**มา**นั้น**เป็น**ความจริง**

(**เป็นความจริง** เป็นमुखยประโยค)

ที่เขา**บอก**มา**นั้น** เป็น**อนุประโยค**)

เขาทำงาน**หนัก****เพื่อ**ให้**ลูก ๆ**สบาย

(**เขา**ทำงาน**หนัก** เป็นमुखยประโยค)

เพื่อให้**ลูก ๆ**สบาย เป็น**อนุประโยค**)

จากหนังสือวิธีวิทยา
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ หน้า ๒๔-๒๕

ใบความรู้

ใบความรู้ เรื่อง คำเชื่อม

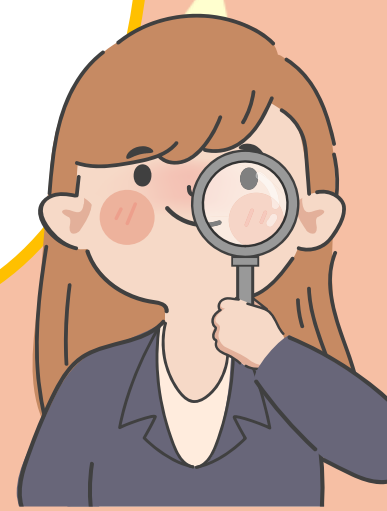

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

คำเชื่อม

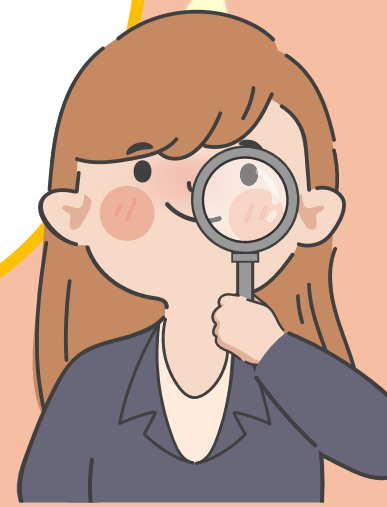
การใช้ภาษาอธิบายหรือเล่าเรื่องราวใด ๆ
ข้อความนั้น ๆ ต้องต่อเนื่องกันวิธีการ ทำให้
ข้อความต่อเนื่องกัน วิธีหนึ่งคือ การใช้คำเชื่อม
เพื่อเชื่อมคำ ประโยคหรือข้อความเข้าด้วยกัน

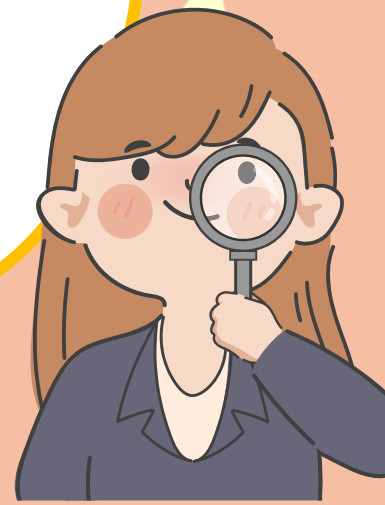
คำเชื่อม

การเชื่อมหน่วยทางภาษา มีทั้งการเชื่อมหน่วยที่เสมอภาคกัน เช่น เชื่อมคำกับคำ เชื่อมประโยคกับประโยค หรือเชื่อมข้อความกับข้อความ

คำเชื่อม

และการเชื่อมหน่วยที่ไม่เสมอภาคกัน เช่น
เชื่อมอนุประโยคเข้ากับमुख्यประโยค การเชื่อมนั้น
อาจเชื่อมเพื่อแสดงการรวมกัน แสดงความแย้งกัน
แสดงเหตุผล หรือแสดงความหมายอื่นก็ได้

๑. คำเชื่อมที่เชื่อมคำกับคำ

แสดงความรวมกัน

- พี่กับน้อง
- ยายกะตา
- อ่านและเขียน

๑. คำเชื่อมที่เชื่อมคำกับคำ

แสดงการเลือก

- หมูหรือเนื้อ
- ขนมหหรือผลไม้
- ปากกาหรือดินสอ

๒. คำเชื่อมที่เชื่อมประโยคกับประโยค

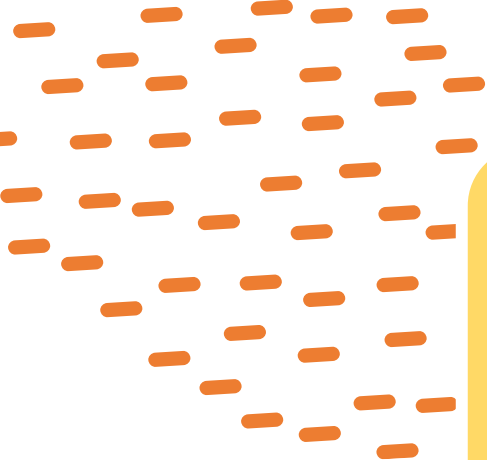
แสดงความรวมกัน

- เขาชอบอ่านหนังสือและชอบฟังเพลง

แสดงความแย้งกัน

- พี่ขยันทำขนมแต่น้องขยันจัดบ้าน

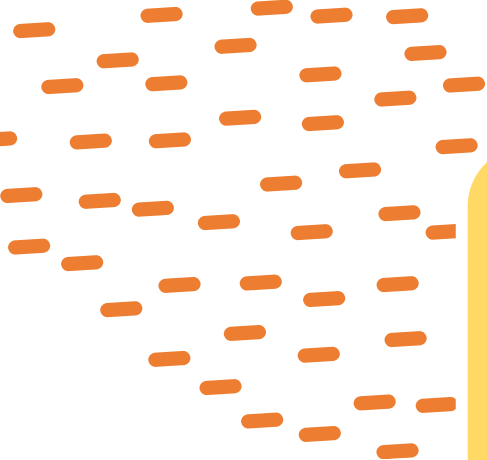
๓. คำเชื่อมที่เชื่อมประโยคอนุประโยค เข้ากับमुख्यประโยค

ครู**ที่**มาใหม่เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนนี้

- ครูเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนนี้ เป็นमुख्यประโยค
- **ที่**มาใหม่ เป็นอนุประโยค

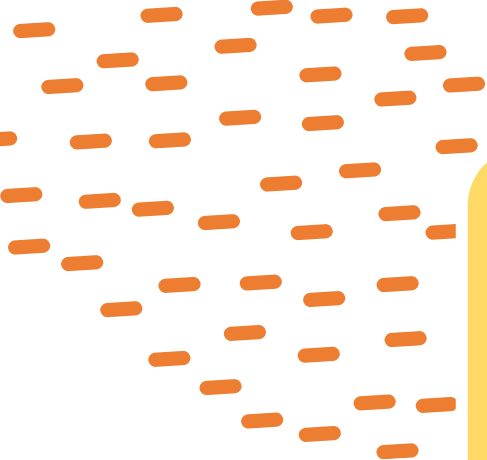

๓. คำเชื่อมที่เชื่อมประโยคอนุประโยค เข้ากับमुख्यประโยค

เขาพูดไม่ชัดฉัน**จึง**ฟังไม่เข้าใจ

- เขาพูดไม่ชัด เป็นमुख्यประโยค
- ฉัน**จึง**ฟังไม่เข้าใจ เป็นอนุประโยค

๓. คำเชื่อมที่เชื่อมประโยคอนุประโยค เข้ากับमुख्यประโยค

เขาทำงานหนัก**เพื่อ**ให้ลูก ๆ สบาย

- เขาทำงานหนัก เป็นमुख्यประโยค
- **เพื่อ**ให้ลูก ๆ สบาย เป็นอนุประโยค

ลงมือทำ จดจำได้

นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน จากนั้นให้นักเรียน
แต่ละกลุ่มทำใบงานเรื่อง “นิทานคำเชื่อม”

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนแต่งนิทานโดยใช้คำเชื่อมจำนวน ๕ คำขึ้นไป
และให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำเชื่อมที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง
จากนั้นให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง นิทานคำเชื่อม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง รู้เล่ห์ทรศรสำหรับ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง คำและหน้าที่ (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งนิทานโดยใช้คำเชื่อมจำนวน ๕ คำขึ้นไป และให้นักเรียนขีดเส้นใต้คำเชื่อมที่ปรากฏ
ในเนื้อเรื่องนิทาน

กลุ่มที่ .....

สมาชิก

ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่ .....
ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่ .....
ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่ .....
ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่ .....
ชื่อ-สกุล	ชั้น	เลขที่ .....

ชื่อเรื่อง .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงาน

ใบงานเรื่อง นิทานคำเชื่อม

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

สรุป ความรู้

คำเชื่อม หมายถึง คำที่ใช้เชื่อมคำ วลี
ประโยคหรือข้อความเข้าด้วยกัน เพื่อให้
ข้อความนั้น ๆ มีความต่อเนื่องกัน

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าคำเชื่อม มีประโยชน์กับ
การสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ หรือไม่

คำไหน ใช้ถูก

 ปรากฏ

 ปรากฏ

ก. สำแดงออกมาให้เห็น.

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง คำและหน้าที่ (๓)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑